

УДК 636.7.09:616.993.192.6:616-08

*Лактіонова Є. А., студентка III курсу відділення «Ветеринарна медицина»**Науковий керівник – Федянович А. М., викладач ветеринарних дисциплін, Новомосковський коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету, м. Новомосковськ, Дніпропетровська область, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕБІГУ, НАПРЯМКІВ ДІАГНОСТИКИ, НАПРЯМКІВ ЛІКУВАННЯ ТА МОЖЛИВІ УСКЛАДНЕННЯ ПРИ БАБЕЗІОЗІ СОБАК

Піроплазмоз (бабезіоз) – небезпечне захворювання собак, переноситься іксодовими (лісовими) кліщами. При укусі кліща мікроорганізми разом із слиною кліща потрапляють у кров собаці, викликаючи захворювання.

Дослідження проводилися на території відділення ветеринарної медицини у Новомосковському коледжі ДДАЕУ та у ветеринарних клініках міст Новомосковськ, Павлоград, Дніпро, Запоріжжя та Новомосковського району (Орлівщина, Знаменівка, Піщанка, Черкаське). Дослідження проводилися протягом останніх двох років. Було досліджено більше 500 собак, хворих на піроплазмоз.

Група ризику: цуценята, молоді та породисті собаки, собаки з ослабленим імунітетом. Небезпека: хвороба може прогресувати дуже гостро і викликати важкий стан у собаки за кілька діб аж до летального результату.

Збудник – одноклітинний мікроорганізм сімейства бабезій (*Babesiidae*), рід піроплазми собак (*Piroplasma canis*). Форма – округла, овальна, грушоподібна або амебовідніе. Піроплазми собак великих розмірів, ніж у інших видів тварин (до 7 мкм).

В організмі собаки піроплазми паразитують в червоних кров'яних тільцях (еритроцитах), приводячи до їх руйнування. В результаті виділяється значна кількість гемоглобіну і токсичних продуктів його розпаду (прямий білірубін), які організм не встигає усунувати, що може призвести до важкого стану собаки вже через кілька днів після зараження.

Життєвий цикл піроплазм протікає в двох господарів – в організмі собаки і кліща-переносника. На всіх стадіях життєвого циклу збудник є паразитом, тому зараження тваринного можливо тільки при укусі кліща.

Перебіг. Надгостро – захворювання розвивається стрімко, без виражених клінічних ознак, що призводить до раптової смерті тварини. Гостро – виражені клінічні ознаки: висока температура, млявість, пригнічений стан і слабкість, відсутність апетиту. Також можуть бути присутні інші симптоми. Хронічно – захворювання триває близько місяця, виражена анемія (зниження концентрації гемоглобіну в крові), слабкість і виснаження.

Симптоми. Гострий перебіг. Початкові симптоми (2-3 доби): млява поведінка собаки; висока температура (40-42 градуса); відсутність апетиту; темно-червона сеча. Симптоми прогресування захворювання: потемніння сечі до насиченого коричневого кольору; блідість або жовтушність слизових; тяжке, прискорене дихання (в наслідок гіпоксії); збільшення розміру печінки і селезінки; слабкість задніх лап аж до паралічу. Хронічний перебіг – підвищена температура (40-41 градус) в перші дні; швидка стомлюваність; зниження апетиту; ниження ваги; анемія.

Послідовність діагностики. 1. Оцінка клінічних ознак. Клінічні ознаки піроплазмозу: млявість, слабкість, відсутність апетиту; висока температура (більше 40 градусів); бурий або коричневий колір сечі; Анемічні або пожовтілі слизові оболонки; скуті рухи, особливо задніх кінцівок. 2. Оцінка інформації про виявлення кліщів на тілі собаки. Додатково враховується сезонність активності кліщів. Кліщі полюбують зволожені листяні і змішані ліси, з густою травою. Пік активності – від середини травня до кінця червня (залежно від погоди). 3. Аналіз сечі на виявлення гемоглобіну, уробилиногена і білірубіну. На початку хвороби гемоглобін може не виявлятися. 4. Аналіз мазка крові на піроплазмоз. Наявність збудника не завжди доводить розвиток піроплазмозу. Можливий хронічний перебіг або носійство після минулого захворювання. 5. Виняток схожих захворювань: лептоспіроз і гломерулонефрит, ураження печінки, чума, отруєння. При лептоспірози і гломерулонефриті сеча містить еритроцити, а при піроплазмозі – продукт розпаду (гемоглобін). Ураження печінки призводить до появи в сечі білірубіну. При чумі вражається дихальна і травна системи без порушень сечовипускання.

Напрямки лікування піроплазмозу собак: 1. Знищення збудника. Препарати від збудників на основі діміназін ацетурата (азидин, береніл, верибен). Препарати високоефективні але токсичні. Їх застосовують після ретельної діагностики із суворим дотриманням дози. Препарати на основі імідокарба дипропіоната (імідосан, фортикарб. Імізол, піро-стоп). Досить ефективні для лікування піроплазмозу, при цьому менш токсичні. Припускають профілактичне застосування. 2. Підтримка організму собаки, зменшення інтоксикації. Застосування детоксикантів, серцевих препаратів, вітамінів. 3. Контроль і лікування ускладнень. В тяжких випадках очищення крові методом гемодіаліза, гемосорбції.

Можливі ускладнення. Збудник знищує еритроцити. 1. У кров потрапляє велика кількість вільного гемоглобіну і продуктів його розпаду. Запалення печінки (гепатит) – є наслідком інтоксикації із-за утилізації гемоглобіну і токсичних лікарських засобів та ниркова недостатність (ниркові канали забиваються ураженими еритроцитами). 2. Розвивається гіпоксія (кисневе голодування організму). Серцева недостатність – розвивається за рахунок гіпоксії, проявляється як тахікардія, а також ураження ЦНС – відбуваються через кисневе голодування і мікротромби.

Способи профілактики. 1. Огляд собаки після кожної прогулянки. Частіше усього присмоктавшихся кліщів можливо виявити на голові, шії, під пахвами та в області паху. Бажано оглядати тварину 2 рази, одразу після прогулянки і через годину. У разі виявлення кліща його потрібно видалити і протягом декількох днів уважно спостерігати за собакою. 2. Засоби від кліщів: краплі на холку; спеціальні нашийники; спреї. 3. Щеплення. Ефективність обмежена, слабкий імунітет зберігається до 6-ти міс. Проводиться тільки здоровим собакам, раніше не хворівших піроплазмозом. Також не можна вакцинувати вагітних і молодих собак (до 5-ти міс.).

Під час проведеного дослідження було проаналізовано перебіг хвороби та прояв клінічних симптомів, запропоновано послідовність діагностики та напрямки діагностики і профілактики піроплазмозу в умовах Дніпропетровської області.